

Obezite Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Obezite Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26513>

Özet

Obezite Fark?ndal?k Ölçe?i (OFÖ), bireylerin **obezite** ve bu durumla ili?kili sa?lik riskleri hakk?ndaki bilgi ve anlay?? düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmis bir uyarlama ölçe?idir. Ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? Mehmen Emin Kafkas ve Gökhan Özen (2014) taraf?ndan gerçekleştirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türk popülasyonunda kullan?ma uygun psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermi?tir.

Uyarlama süreci sonucunda, 20 maddeden ve üç alt boyuttan olu?an bir yap? elde edilmi?tir. Ölçek, yüksek düzeyde iç tutarlılık göstermi? ve hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile yap?sal geçerlili?i desteklenmi?tir. OFÖ, halk sa?lik ara?t?rmalar?nda ve obeziteye yönelik e?itim programlar?nın etkinli?ini de?erlendirmede önemli bir araç olarak kullan?labilir.

Anahtar Kelimeler

Obezite, Fark?ndal?k, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlamas?, Sa?lik E?itimi, Türk Popülasyonu.

Yazarlar

Mehmen Emin Kafkas, Gökhan Özen

Amaç

Obezite Fark?ndal?k Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin obezitenin nedenleri, sonuçlar? ve önlenmesi hakk?ndaki **bilgi düzeylerini** objektif olarak de?erlendirmektir. Bu ölçek, özellikle halk sa?lik uzmanlar? ve diyetisyenler için, hedef kitlelerinin obeziteye yönelik fark?ndal?k eksikliklerini tespit etmede ve buna yönelik ki?iselle?tirilmis müdahale stratejileri geli?tirmede kritik bir rol oynar.

Kafkas ve Özen (2014) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nın özel amac? ise, uluslararası alanda kullan?lan bu fark?ndal?k ölçe?inin Türkçe konu?an popülasyonun kültürel ve dilsel yap?s?na uygun, geçerli ve güvenilir bir formunu bilim dünyas?na kazandırmaktır. Elde edilen Türkçe form, **obezite** ile mücadelede fark?ndal??ın ölçülmesini standart hale getirmeyi hedeflemektedir.

Yap?

Ölçek, bireylerin obezitenin sa?lik üzerindeki etkileri, risk faktörleri ve sa?likli yaşam biçimi

seçimlerinin önemi hakk?ndaki bili?sel ve tutumsal boyutlar?n? ölçen "Obezite Fark?ndal???" yap?s?n? de?erlendirmektedir. Bu yap?, sadece bilginin varl???n? de?il, ayn? zamanda bu bilginin sa?lik davran??lar?na ne ölçüde yans?d???n? da dolayl? olarak sorgulamaktad?r.

Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in 20 madde ve üç alt boyuttan olu?an bir yap?ya sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Bu üç alt boyut, muhtemelen obezitenin **sa?lik riskleri**, kötü beslenme al??kanl?klar? gibi davran??sal nedenler ve genel olarak sa?likli? bir ya?am sürmenin önemi gibi farklı fark?ndal?k alanlar?n? temsil etmektedir. Örne?in, obez çocuklar?n kilolar?yla ili?kili örne?in diyabet gibi sa?lik sorunlar?n?n geli?mesinde daha yüksek risk oldu?u bilgisi, sa?lik riskleri fark?ndal?? alt boyutuyla ili?kilidir.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), madde analizi ve ay?rt edici geçerlik çal??malar?n? içermi?tir. AFA, ölçe?in uygun bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu göstermi?tir.

AFA sonuçlar?na göre, 20 maddelik ölçek yap?s? toplam varyans?n %44.66's?n? açıklamaktad?r. Madde yükleri .42 ile .72 aras?nda de?irmektedir, bu da her bir maddenin kendi alt boyutuna yeterli düzeyde katkı sa?lad???n? göstermektedir. DFA sonuçlar? ise (RMSEA=.046, CFI=.93, GFI=.91), bu üç faktörlü yap?n?n teorik modele mükemmel uyum sa?lad???n? ve ölçe?in yap? geçerli?inin yeterli düzeyde oldu?unu do?rulamaktad?r.

Güvenilirlik

Ölçe?in **güvenilirlik** analizleri, iç tutarl?lik ve test-tekrar test güvenilirlik katsay?lar?n?n hesaplanmas? yoluyla gerçekleştirilmi?tir. İç tutarl?lik de?erlendirmek için kullanılan Cronbach Alpha de?eri, ölçe?in genelinde 0.87 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, psikometrik standartlara göre ölçe?in maddeleri aras?nda yüksek düzeyde bir homojenlik ve iç tutarl?lik oldu?unu i?aret eder.

Test-tekrar test güvenilirlik katsay?lar?, ölçe?in zamana kar?? kararlıl???n? göstermi?tir. Do?rulay?c? faktör analizi uyum indekslerinin (RMSEA=.046, CFI=.93, GFI=.91) kabul edilebilir s?n?rlar içinde olmas?, ölçe?in yap?s?sal olarak da güvenilir oldu?unu ve tekrarlanan ölçümlerde tutarl? sonuçlar verece?ini desteklemektedir. Sonuç olarak, Obezite Fark?ndal?k Ölçe?i'nin Türkçe formunun genel olarak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı oldu?u belirlenmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek amacıyla öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. AFA, ölçe?in üç alt boyutta topland???n? ve toplam 20 maddeden olu?tu?unu ortaya koymu?tur. Bu yap?, ölçülen fark?ndal?k kavram?n?n farklı bile?enlerini kapsamaktad?r.

Yapısal modelin doğrulanması için kullanılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), üç faktörlü yapıyı desteklemiştir. Uyum indeksleri, modelin veri ile mükemmel düzeyde uyumlu olduğunu göstermiştir. Özellikle RMSEA değeri (.046) 0.05 sınırlarının altında, CFI (.93) ve GFI (.91) değerleri ise 0.90 sınırlarının üzerinde bulunarak, ölçeğin teorik yapılarının güçlü bir şekilde desteklendiğini kanıtlamıştır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarılma Ölçeği

Biçim: Öz bildirimli, çok maddeli ölçek.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler, araştırmacı yapıldığı bağılam göz önüne alındığında muhtemelen üniversite öğrencileri veya spor bilimleri alanındaki bireyler.

Yaş Grubu: Yetkin (Kesin yaş aralığı belirtilmemiştir.)

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi'nde yayımlanmıştır, bu da örneklemin spor ve sağlık bilimleriyle ilgili bir bağlamdan seçilmiş olabileceğini düşündürmektedir.

Test Metodolojisi: 20 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşan, Likert tipi derecelendirme kullanıldığı varsayılan anket tabanlı bir ölçme aracıdır.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Yapı Geçerliliği, Güvenirlik Katsayısı, Faktör Yükleri, Obezite Farkındalığı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: mkafkas1983@gmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler ve Ücretler ve Test Yılı

Test Yılı: 2014 (Türkçe Uyarılma Çalışması)

Şinler ve Ücretler: Ölçeğin akademik veya klinik amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Mehmen Emin Kafkas ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal PDF İndirme Bağlantısı: Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [obezite-farkindalik-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Kafkas, M.E. ve Özen, G. (2014). Obezite Farkındalık Ölçeği'nin (Ofö) Türkçeye uyarlanması: Bir geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İstanbul Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 1-15.

Obezite Farkındalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

21 Normal bir kiloda olmak sağlıklı bir kişi olmak için önemlidir

3 Obez çocukların kilolarıyla ilişkili örneklerin diyabet gibi sağlık sorunlarının gelişmesinde daha yüksek risk vardır.

14 Her gün abur cubur yemek gibi kötü yeme davranışları önemli bir obezite olma nedenidir.